

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

ALAPITOTTA: JÓZAN MIKLÓS

A szórványegyházközség és központi missziói előadói állás problémája a köri közgyűlés előtt

Az 1941. évi novemberi Főtanács sz. jkvi. pont alatt részletesen foglalkozott a szórványgondozás megoldása kérdésével. Az itt hozott határozat végrehajtása érdekében az E. K. Tanács megtette a szükséges előmunkálatokat, egybehívott egy szórványértekezletet, s az ott elhangzottakat figyelembe véve a javaslat elkészítésével a Teológiai Akadémia tanári karát bízta meg. Az elkészült javaslatot letárgyaltatta a központi missziói bizottsággal, s az E. K. Tanács 1942. május hó 19-én tartott ülésében „a Teológiai Akadémia tanári kara által kidolgozott tervezetet a Missziói Bizottság véleményének meghallgatása és javaslatainak figyelembevétele mellett általánosságban elfogadja azzal, hogy leküldi az egyházköröknek úgy a tervezetet, mint a Misszió Bizottság javaslatát azzal, hogy az egyházkörök tárgyalják le és erre vonatkozó javaslataikat, a köri közgyűlés megtartása után azonnal terjesszék fel az E. K. Tanácshoz.”

Az említett javaslat hármas kérdés-komplexumot ölel fel:

a) A Szervezeti Törvény 4. §-a módosításával törvénybe kívánja iktatni a „Szórványegyházközség” fogalmi meghatározását,

b) javaslatot tesz és véleményt kér az egyes egyházkörök területén létesült, vagy ezután létesítendő szórványegyházközségek területi beosztására, központjára stb. vonatkozóan,

c) javaslatot tesz központi missziói előadói tisztség szervezésére.

A javaslatok ott fekszenek az egyházközi közgyűlések előtt. A dunatiszamenti és a ko-

lozsdobokai egyházkörök évi rendes közgyűléseit már megtartották, a többi egyházkör közgyűlését ezután fogja megtartani. Az egységes unitárius közvélemény kialakulását minden bizonnyal elősegíti, ha az alábbiakban ismertetem, hogy a duna-tiszamenti köri közgyűlés e két kérdés egyetemes vonatkozású ágában az a) és c) pontokra vonatkozóan, milyen véleményt alakított ki.

ad a).

A Teológiai Akadémia javaslatát elvben elfogadva, Kelemen Béla egyházi tanácsos javasolta, hogy a Szervezeti Törvény 4. §-a az alábbi szövegezésben állapíttassék meg:

„Az egyházközség az egyház tagjainak meghatározott területén élő s az egyházi törvény alapján létesült szervezete.

Az egyházközség anya, társ, szórvány vagy leányegyházközség.

Anyaegeházközség az, amely önállóan lelkészt, templomot s lehetőleg iskolát is tart fenn s a fenntartási költségeket önmaga viseli.

Társegeházközség az, amely más egyházközséggel vagy egyházközségekkel együtt tart lelkészt s egyéb közös költséget is a társegeházközséggel együtt viseli.

Szórványegyházközség az, amelyet több polgári község területén szétszórtan élő unitárius hívek az egyházi feladatok teljesítése céljából egy szórványközpont körül csoportosulva alkotnak.

Leányegyházközség az, amely tagjainak lelkigondozása céljából valamely anyaegeházközséghez csatlakozik, az anyaegeházközség lelkészi és kántori állásának fenntartási költsé-

geihez aránylagosan hozzájárul; különben igazgatását önállóan látja el és a gyermekek vallásos oktatásáról is maga gondoskodik."

A 4. §. fentiek szerint való szövegezése megfelel a dunatiszamenti egyházkör 1939. évi törvényalkotói munkája rendjén készült egyházalkotmány tervezet vonatkozó (17. §.) szakaszának, s értelemszerűen megegyezik az 1934—35-ben Erdélyben elkészült egyházalkotmánytervezet vonatkozó (17. §.) rendelkezésével.

Kelemen Béla afia javaslatára a köri közgyűlés a továbbiakban javasolja az E. K. Tanácsnak, hogy a szórványegyházközségek különleges helyzetére való tekintettel az E. K. Tanács az esetleg szükségesnek látszó további módosításokat is eszközölje, melyek részletes szövegszerű ismertetésétől most eltekintünk.

ad. c).

A Teológiai Akadémia javaslata „életfontosságú egyházi feladatnak tekinti és óhajtanak tartja egy központi missziói előadói állás megszervezését”, „aki a maga nemében olyan feladatkört töltene be, mint a tanügy területén a sokat javasolt tanfelügyelő vagy központi tanügyi referens”. A központi missziói bizottság, a központi missziói előadói állás létesítését elvileg helyesnek látja”, de tekintettel arra, hogy ennek megszervezésére az egyháznak fedezete nincs, az állam pedig a központban új állás megszervezéséhez nem járul hozzá, sőt a meglévőkből leépítést kíván ezért ennek betöltését — lehetőség hiányában — nem javasolja.

A sorok írója a köri közgyűlésen az elhangzott két javaslattal mindenben egyetértett, azonban rámutatott arra, hogy e kérdést, nem új állás szervezése, hanem az 1941. évi novemberi Főtanács 18. jkvi. határozatával kapcsolatban kell megoldani, mely az E. K. Tanácsot utasította: „hogy dolgozzon ki, de csupán a feltétlenül szükséges és az egyházi szervezeti törvényben ismert tisztviselők fizetési osztályokba való beosztására vonatkozólag új javaslatot, szem előtt tartván az állami szolgálatban hasonló minőségben alkalmazottaktól megkívánt végzettséget és javadalmat s terjessze azt jóváhagyás végett a jövő évi Főtanács elé”.

Ezen elgondolás kapcsán javasolta az alábbiakat:

1. Főtanács a jelenlegi püspöki titkári és előadói munkakört ellátó állást 1942. dec. 31-én szüntesse meg, a szorosán vett püspöki titkári teendőket a Sz. T. 269. §-a figyelembe tartásával utalja vissza az egyházi és püspöki titkár munkakörébe.

2. Főtanács az átmenetileg létesített gazdasági előadói állást szüntesse meg ugyanezen

időpontban, a jogtanácsosi tisztség érintetlenül hagyásával. Az egyházi pénztárnok a Sz. T. 281. §-a értelmében ellenőrrel együtt ismét bizassék meg az egyház kolozsvári házai kezelésével, mely munkakört eddig gazdasági előadó látta el.

3. Főtanács szüntesse meg a pénztári hivatalban létesített számvevőségi tisztviselői állást, egyrészt anyagiak hiánya, másrészt a kongrua közvetlen utalása révén megkisebbedett munkakör miatt.

4. Főtanács az 1—3. pontok alatti javaslatok elfogadása esetén a központi tisztviselői kar részére folyósított évi mintegy 50.000 pengős költségvetési tétel terhére mintegy 12.000—17.000 pengőnyi összeget takarít meg.

5. Főtanács az így elért megtakarításból nyert anyagi fedezet terhére szervezze meg az egyházi és püspöki titkári állással azonos javadalmazás mellett az egyházi tanügyi és püspöki titkári állással azonos javadalmazás mellett az *egyházi tanügyi és missziói előadói állást*. E tisztelet betöltő afia feladata az E. K. Tanácsban és Főtanácsban a tanügyi, nevelésügyi, missziói és egyházközségi, valamint vizsgálószerkesztői és nyugdíjügyek előadói tisztének ellátása.

Az egyházköri közgyűlés mindkét javaslatot elfogadta és az E. K. Tanácshoz felterjesztette.

Nyilvánosságot adtunk e két kérdésnek, mert hisszük, hogy ezek nyugodt és tárgyilagos megbeszélése előkészíti őszi főtanács ülésünk egyik legfontosabbnak látszó tárgysorozati pontját. A Sz. T. 4. §-a vonatkozóan nincs hozzátenni valónk a javaslatban elmondottakhoz. A szervezendő állásra vonatkozóan megállapíthatjuk, hogy egészségtelen, minden olyan elgondolás, mely ideiglenesen alkalmasszerűleg szervezett állások és munkaköröket évről-évre hosszabbít meg, vagy hallgatólagosan vesz újra meg újra tudomásul. Egyházunk központjában e munkakört ellátó tisztviselőnek, mely munkakör ma az egyházi közigazgatást irányító egyházi titkári munkakörrel egyenrangú fontosságú feladat elvégzésére és egész egyházi belső életünk és megújulásunk irányítására hivatott, nem szabad átmeneti, berendelt tisztviselőnek lennie. Hogy e munkakörre szükség van, azt bizonyítja az, hogy évek óta alkalmazni kellett munkást ennek elvégzésére. A helytelen differenciálódás helyett egy munkás kezében összesíteni az egymástól el nem választható tanügyi és missziói előadói munkakört, mert e kettő helyes elvégzésén áll vagy bukik az unitarizmus jövője. A vidéken a munka végzése csak akkor teljes, ha átgondolt, céltudatos és évekre előre tervszerűen kidolgozott az irányítás. Ezt pedig alkalmi munkástól várni emberi

leg lehetetlen. A központi irányítás és egyház-közszégi munka egymással szoros összhangban kell, hogy álljon s ezt az összhangot óhajtja biztosítani a fentebbiekben előadott javaslat, melyet a többi még ülésére egybeülő egyház-köri közgyűlések bölcs figyelmébe és megfontolásába is szeretettel ajánlunk.

Ferencz József.

Unitárius tudós kutatásai Ukrajnában

Dr. László Gyula egyetemi m. tanár atyánkfia, a fiatal régész, kinek régész körökben komoly csengésű neve van, érdekes megbízást nyert. Dél-oroszországban a magyar őstörténelem emlékeit kutatja néhány társa segítségével és a német régészekkel együttműködve. A mindkét népet együttesen érdeklő területeken, mint a magyar kormány megbízottai folytatják kutatásaikat. Ezen a területen közvetlenül hozzáférhetnek a népvándorláskori és a magyar honfoglalás oroszöldi emlékeihez. A szovjet kormány is gyűjtött össze bizonyos emlékeket, de ezeket mind propagandája szolgálatába állította s összeállításuknál csak igen kevés esetben érvényesült a tudományos szempont. László dr. afia december első napjaiban indult útra társaival és azóta lankadatlan buzgalommal folytatják munkájukat. Német tiszti egyenruhát hordanak, mert a megszállt területeken csak így dolgozhatnak zavartalanul. A hatalmas téli hideg megviselte a lelkes kutatókat, mert a szovjet rombolások következtében munkahelyük ablaktalan épületeiben sokszor 25 fokos hidegben voltak kénytelenek dolgozni. De lelkes akartuk legyőzte a nehézségeket s többszáz fényképvel, rajzot és jegyzeteket gyűjtöttek össze. László dr. László Gyula egyház-közszégi főkönyvtáros testvérünk fia, kinek ezúton is sok jót kívánunk s reméljük, hogy a közeljövőben számunkra is érdekes élményekről számolhat be.

Szent-Iványi Sándor, egyház-közszégünk vezető lelkésze néhány héttel ezelőtt súlyos epeköves rohamok következtében a Rókus-kórházba kellett hogy vonuljon, ahol operáción esett át. Állapota az örvendetes javulás útján van s reméljük, hogy nemsokára újból megkezdheti munkáját. Vezető lelkész atyánkfiát híveink közül többen felkeresték a kórteremben. Mindazoknak, kik levélben, vagy személyesen érdeklődtek állapota iránt, ezúton mond köszönetet.

Cserkészcsapatunk Erdélyben

Résztvettek a kolozsvári unitáriusok „Magyar hit és magyar győzelem” napján

Budapesti cserkészeink a visszatérés óta első ízben táboroznak Erdély ősi földjén. Táborukat Borszék regényes vidékén ütötték fel a fürdő közvetlen közelében.

Utközben cserkészfiaink megtekintették Kolozsvár nevezetességét. Ez alkalommal Kelemen Lajos igazgató atyánkfia szolgált — a magyar dicsőséges múlt felelevenítésével — magyarázatokkal. Részt vettek a kolozsvári ősi templomban tartott istentiszteleten és a július 5-én, az unitárius kollégium dísztermében rendezett magyar hit és magyar győzelem ünnepén, melyet a Dávid Ferenc Egylet tagozatainak megtartani országszerte rendelte.

Az ünnepséget Józán Miklós püspök nyitotta meg. Ünnepi beszédében többek között a következőket mondotta:

— Huszonkét év nehéz küzdelmei közepette tapasztalnunk kellett, hogy többször fordulunk imádkozó tekintetünkkel Kelet, mint Nyugat felé. Ezer évnél régebben indultunk el Keletről s a történelem ezeréves tanítása arra tanít, hogy pillanatig se csüggedjünk, mert aki feladja a reményt, az már is elveszett. *Mi, magyarok pedig élni, hinni akarunk magyar hittel a végső magyar győzelemben és hinni akarjuk, hogy hitünk egy ezeréves nemzet diadalhimnusa, amely meg fog minket tartani minden körülmények között.*

A lelkes magyar ünnepen János Zsigmond cserkészcsapatunk tagjai nagy sikerrel szerepeltek. Énekszámokat adtak elő és Kádár Ferenc apród verseket mondott el. Mindannyiunkat büszke örömmel töltöttek el a cserkészfiaink szerepléséről hallottak. Kolozsvár unitárius légkörében, a magyar múlt dicsőségét hirdető falak alatt az a történelem jár, melyet mi, unitáriusok is építettünk. Fiaink lépteinek kopogása egybevegyül s diadalmas útra kél a magyar multból áradó széllel.

Kolozsvárról Borszékre mennek. Erdély fenyegeiben testben, szellemében pedig lélekben frissülnek s hisszük, hogy nem hiába.

A csapat vezetője ótordai Weress Ákos. A csapattal utazott Szolga Ferenc lelkész, cserkész-tiszt, aki a lelki irányítás munkáját végzi a táborozás alatt.

Annak reményében, hogy testileg és lelkileg felfrissült ifjakat köszönhetünk visszatérésük alkalmával, szeretettel üdvözöljük cserkészfiainkat: „Jó munkát!”

Világi elem az egyházköri közgyűléseken

Az egyházközségi és főtanácsi gyűlések mellett egyházi életünk nem minden korban egyformán méltányolt tanácskozó szervei az egyházköri közgyűlések. Az ősi parciálisokon sok sok jó gondolat indult el, s egységes közvélemény alakult ki, olyan kérdésekkel kapcsolatosan, melyek a főtanácsi üléseken nyertek végső formát.

A dunatiszamenti és a kolozsdobokai egyházkörök területén élnek legnagyobb számban életfogytiglan választott egyházi tanácsosaink. Ha azonban mindkét kör nemrégiben tartott közgyűlése jelenlevőit összeszámoltuk, sajnálatos állapíthattuk meg, hogy világi egyházi tanácsosaink, akik a főtanácsi üléseken szorgalmasan részt vesznek, s akik buzgón közreműködnek egyházközségük dolgai irányításában, a köri gyűléseken alig jelentek meg.

Egyházköri közgyűléseink közül pedig nem azok a jelentősek, melyeken néhány vezető tisztséget alkalmilag betöltünk, s ennek kapcsán szavazati jogainkat gyakoroljuk, hanem azok az évi rendes tanácskozások, melyeken az esperesi jelentéssel kapcsolatosan egy egyházkörnyék egész évi élete kitér előtünk, s annak kérdéseiben véleményt mondunk, a mult esetleges hibáit javítjuk, s a jövő építése egészséges terveit lerakjuk.

A választott egyházi tanácsosok mellett épen ilyen fontos, hogy a köri közgyűlésen maradéktalanul megjelenjenek a kurátorok, illetve az egyházközségi választott köri közgyűlés képviselői, ahogyan a székelyföldi parciálisokon részt is szoktak venni maradéktalanul, hogy ott hon saját tapasztalatuk alapján irányíthassák tovább a helyi kérdések megoldását. A két említett kör közgyűlésén megjelenteket számba véve e téren is még pótolni valót észleltünk.

Az egyházköri közgyűlés nem a belső emberek tanácskozásáért létesített, hanem azon részt kell vennie, annak munkájába szervesen bele kell kapcsolódnia, annak a világi elemnek, mely mint választott egyházközségi képviselő vagy egyházi tanácsos, annak érdemi tárgyalásaiban hozzászólásával, szavazatával lényeges kérdések eldöntésében részt kérhet.

A Főtanács ülésein csak az az egyházi tanácsos afia jelenik meg lelkiismeretesen felkészülve, aki a köri közgyűlésen egyházkörnyéke és az oda tartozó egyházközségek kérdései ismeretének birtokában szól hozzá az egyház egyetemét érintő nagyobb horderejű kérdésekhez.

Kérjük világi afiait, hogy különösen nagy szórványterülete miatt, sok megoldásra váró kérdést tárgyaló dunatiszamenti és kolozsdobokai egyházkörök közgyűlésein, a jövőben nagyobb számban jelenjenek meg, a dícséretes érdeklődést tanúsító megjelentek pedig biztassák társaikat az egyházköri kérdések iránti nagyobb érdeklődésre.

Ferencz József.

A róvott botok

(Folytatás.)

Történt aztán egyszer, hogy határozatba ment: a templomot megújítják. Közadakozásból. Már, ahogy azt csinálják mindenfelé. Engem is felhívtak, hogy járuljak hozzá a költségekhez tehetségem szerint. Hát én biza megkötöttem magam. Hogy én nem és nem. Azért fizetem a képét, hogy abból teljék mindenre. Efféle újabb adózásra nem vagyok hajlandó. Aztán meg jó az a templom, úgy, ahogy van. Akinek nem tetszik, csináltasson jobbat, de a maga pénzén. Ne az enyémen. Jakab Pisti, a szomszédom, híres fősvény ember, igazat adott nekem. Bátorítottuk egymást, tüzeltük, hogy: „Ne hagyd Pisti!” „Ne engedj Ábris!” Hát mi nem is hagytuk aztán, nem is engedték. Hiába békített a kurátor, a tiszteletes úr is, mi csak nem adtuk be a derekunkat. A végén aztán megharagudtak az emberek s az egyik gyűlésen megszólaltak ám innen is, onnan is, hogy hát az ilyen istentelen, maguknakvaló emberek ne is adjanak, nem volna áldás rajta, de aztán be se is tegyék a lábukat a megújított templomba. Ugy-e? — futott el minket a mérég Pistivel — hát így állunk? S aztán hiába szólalt fel a tiszteletes úr a békekéség érdekében, mi felálltunk, otthagytuk a gyűlést s hazamentünk. Forrt bennünk a mérég, annál inkább, mert éreztük, hogy bizony nincs igazunk, nem szépen viselkedtünk ebben a dologban. De hát már ilyen az ember, rendesen akkor a legdühösebb, amikor nincs igaza. Mi aztán addig sugdolóztunk, pusmogtunk Pistivel, míg csak kisütöttük, hogy megállj falu, úgy itt hagyunk mi téged, mint a pinty. Mind a kettőnknek volt alkalmas földje itt kint az erdő alatt, neki álltunk, házat, istállót, miegyebet építettünk, s kiköltöztünk ide minden házuk népivel egyetemben. Hiába sirt az anyjuk, szegény nagyanyád, Isten nyugosztalja, — azt mondtam neki: Julis, vagy jössz velem, vagy maradsz, de nélkülem. Hát eljött szegény, mit tehetett volna.

Én aztán nem is jártam a falu felé se. Legfeljebb, amikor adót kellett fizetni. Máskor még sóért is nagyot kerültem s a szomszéd faluból hoztam, csak hogy az én falumba ne kellessék menni. Persze templomba se jártam. Más se — a házamból. Ahhoz a szomszéd falu igen messze volt. De minek is fárasztottam volna magamat, gondoltam. Van itt

templom olyan, hogy ahhoz fogható ember nem építhet. Csak ki kellett menni az erdőbe, a fák közé s elhallgatni csendes zúgásukat. Hallottam én már valahol, hogy a természet Isten igazi temploma s most lefoglaltam magamnak ezt a templomot. Jól éreztem magamat benne, hiszen azok a fák is Istent tisztelték, mint teremtőjüket.

Hanem a Pisti szomszéd házába egyszer csak látogatni kezdtek a bajok. Először csak a tinaja kóborolt el s mire megtalálták, ott feküdt egy vízmosásban. Kitört a lába s már a döglegyek dongtak felette. Ott is földelték el, helyben. Nem volt már jó semmire. No de ilyen megtörténik mással is. Azután az egyetlen leánykája betegedett meg s mert a szomszéd sajnálta a pénzt, amibe az orvos felhozatala került volna, hát a szép kicsi leányka meg is halt harmadnapra. A felesége nem tudta elviselni a leányka halálát, reáment az is a nagy búslásban. Végül őt magát is elérte a baj, vágás közben egy temérdek nagy fa reázuhant s kiszorította belőle a lelket. Mikor meghallottam a kiabálást, szaladtam ki a szolgálival, hogy hátha még segíthettek rajta, de már alig volt benne élet.

— Te, Ábris — nyögte szegény, amint a bes-telen nagy fatörzset megemeltük egy kicsit, hogy könnyebben legyen, — engem ugyan megbüntete az Isten.

Csak ennyit mondott s aztán két nagy könny-csepp hullott alá a bajuszára s azzal meghalt.

„Éngem ugyan megbüntete az Isten.” Ezeket a szavakat nem tudtam aztán elfelejteni s szorongó lélekkel vártam, hogy most majd reám kerül a sor. Hiszen az én bűnöm sem volt kisebb egy makulányival sem, mint a Pistié. Az én büntetésem azonban egyre késett. Pedig felkészültem rá, hogy keményen fogadom, ha jön. De nem jött. Lassan már kívánni kezdtem, hogy jöjjön, sujtson le rám, akár végezen is velem, csak ne legyen ez a mindennapos keserves várakozás. Most bezzeg jó lett volna a templom. Hogy együtt imádkozzam a többivel, s velük együtt valljam meg bűnös voltomat. Hogy énekszóban kérleljem az Istent, hogy bocsássa meg az enyimeknek az én sok számos vétkem. Hogy megnyissam a lelkem a tiszteletes úr előtt s halljam akár korholó szavát is, amely azonban ráigazított volna arra az útra is, ahol a lelkem nyugalma visszaszerezhetem. Hiába mentem már az erdőbe, hiába mondogattam a családomnak, hogy az az Isten igazi temploma, hiába tudtam, hogy Isten mindenütt jelen van, nem csak a neki épített házban, — ez most az én nagy szükségemben mind nem segített rajtam.

Dolgaim egyébként szép rendben folytak. Lépe-sedtem, gyarapodtam, legfeljebb, hogy szegény nagyanyád ment mindjobban össze. Évről-évre kevesebbet láttam belőle. Ugy fogyott, mint a gyermetyaszál. A gyermekeket azért még felnevelte. Kicsi Jula ment férjhez először, aztán Annus is, a te anyád. András bátyád már azelőtt elvégezte a kol-

légyomot s elment segédjegyzőnek a szomszéd járásba.

— No anyjuk — mondtam nagyanyádnak, mikor az utolsó lakodalmas szekér is leszánkázott itt a lejtőn, a fiókák kirepültek, most már a mi időnk következik. Eddig érettük dolgoztunk, ezentúl magunknak fogunk élni szépen, nyugodtan, kényelemben.

— Én nem, Abris — azt mondja nagyanyád. — Én már csak oda le kívánkozom. A sírba.

— Ne bolondozz, vénasszony — szídtam szegényt tréfálkozva, — nem vagy te még a sírnak való.

Nem is lett volna — az évei számát tekintve. Hiszen alig töltötte még bé szegény a negyvenötöt.

— Mi az neked, az az ötven esztendő — ugrattam, hogy egy kicsit megmozgassam, mert tudtam, hogy az asszony nép azért ugyan meg nem igazít, ha kevesebbnek mondjuk, mint amennyi valójában, de mondjal csak egyetlen évvel többet, s menten neked ugrik, — de az én anyjukomat immár nem fogta a tréfa.

— Bizony, hogy száz esztendő is vagyok én — sirta, — mert, hogy kétszer annyinak számít minden esztendő, amit Isten nélkül tölt el az ember.

— No, csak no, — ijedtem meg én erre, mert, hogy újabban sohasem panaszkodott a templom miatt. — Már hogy éltél volna te Isten nélkül?! Ugyan jámbor, imádkozó asszony voltál egész életedben. Akárkinek megbizonyítom magam is.

De csak nem tudtam megnyugtatni.

— Mind szófia beszéd az — hajlogatta szegény. — Mert ha valaki semmiképen sem tudna eljutni az Isten szent házába, azt megbocsátja az Isten. De annak, aki elmehetne s mégsem megy, minden mulasztását róvásra teszik a mennyországban s reáaggatják a lelkire. Attól görnyedtem meg én is oly igen. Túl sok róvott botot kell cipelnem a lelkemen.

Hát azok a róvott botok aztán, úgy látszik, egyre szaporodtak s mind súlyosabbá lettek, mert egyszer csak egészen meggörnyesztették az öregasszonyt, ágnak dőlt tőle.

Nem is kelt fel belőle többet a maga lábán. Egy szép októberi napon — épen ezt a kertkaput eskábáltam, ládd-e, — csak hallom, hogy nagy hangon kiált az asszony. Lecsapom a fejszét, rohajok be a házba, hát ott ül nagyanyád az ágyban s úgy kiált, hogy a szeme fénylik belé, mint a kár-bunkulus.

— Én nem vagyok a Pisti tinaja! — hajtogat-ta egyre.

Csiritgattam, símogattam, kendőt terítettem a vállára, hogy meg ne fázzék, mert már foga kezdett lenni az ősznek.

— Hogy volnál, lelkem. — Vigasztaltam. — Persze, hogy nem vagy a Pisti tinaja. Hogy is jut eszedbe efféle?

Attól féltem, elvesztette szegény az eszét. Pedig dehogy vesztette el. Tudta jól, hogy mit beszél. mert azt mondja, hogy:

— Keresztény asszony vagyok én, Sütő Ábris. Az is voltam én egész életemben. Én nem akarok az erdőben kerülni a földbe, mint a Pisti tinaja. Engem oda temetessen kend a temetőbe, apám, anyám mellé s szóljon a harang, amikor visznek.

Megígértem neki, hogy oda fogom temettetni. Hogyne ígértem volna meg. Oda is temettettem szegényt — harmadnapra. Pedig nem volt könnyű megalázni magamat, visszakérezkedni oda, ahonnan olyan kevélyen jöttem el valamikor. De megtettem. Ennyivel legalább tartoztam neki. Máig is vádol a lelkiismeret, hogy talán én voltam az oka korai halálának. Mert, hogy templomba nem mehetett s Isten rövott botjai idő előtt a sírba görnyesztették. Azóta is félek, nehogy más is így járjon — én miattam. Mert abban a rövásban lehet valami. Én is nagyon érzem a lelkemen a reánehezédő, rövott botok súlyát. Pedig azóta gyakrabban járom a templomot. Alapítványt is tettem az anyjukom nevére s az új harangot jóformán én vásároltam. Mégis. Igen sokat mulasztottam a multban s az most mind, botra róva nehézkedik a lelkemen. Hát azért kérdeztem, te leányka, hogy nem hiányzik-e neked a templom. Mert nem szeretném, hogy a te mulasztásaid is, úgy megszorodjanak, mint az enyéme. Vagy a szegény nagyanyádé.

Elhallgatott nagyapó. A pipája már rég kihűlt, most gyufát vett elő s ismét reágyujtott. A fellobbanó fényben Erzsike úgy látta, hogy valami csillog a nagyapó szeméalján. Ámbár lehet, hogy csak égi nedű cseppent az arcára valamelyik fáról. Már akárhogy is volt, de az az egy biztos, hogy Erzsike a saját szemén érezte az elötörő könnyeket. Nem is szégyelte, le se törölte őket. Inkább odahajtotta könnyben úszó arcát nagyapó kérges tenyerébe s úgy mondotta neki sírásbacsukló hangon:

— Nagyapó, vigyen le engem vasárnap a templomba.

— Lemegyünk, lelkem.

Szent-Iványi Sándor.

Hirek

A Koháry-utcai templom festését és világítási átépítését rendelte el a június 30-án tartott közgyűlés. A munkát augusztus elején kezdik meg. Az E. K. Tanács hozzájárult az orgona átalakításához is.

Magyar hit, magyar győzelem napja megrendezését rendelte el az országos Dávid Ferenc Egyelet az egyházközségekben működő helyi szervezetteknek. A budapesti egyházközségben a Dávid Ferenc Ifjúsági Egyelet rendezi meg ezt az ünnepséget július hó 26-án, vasárnap délután 6 órakor a Misszió Ház templomában. Az ünnepélyen a szé-

kelyföldi leányok és legények szavalatokkal és énekszámokkal szerepelnek. Az ünnepély rendjén dr. A b r u d b á n y a i János teol. dékán, a központi egyelet titkára és R á z m á n y Mór lelkész, központi tisztviselő tartanak előadásokat. Az ünnepélyre az érdeklődőket szeretettel meghívjuk.

A konferenciás tábor találkozója és a bibliakör záróülése Szent-Iványi Sándor lelkész betegsége miatt elmaradt.

A debreceni nyári egyetem tizenötéves jubileumát ünnepli. A megnyitó ünnepségen Kállay Miklós miniszterelnök is részt vesz. A nyári egyetemen az idén sajtótudományi előadássorozatot is rendeznek.

Az Erdélyi Szemle legutóbbi számában Sütő Nagy László főszerkesztő értékes cikkeket közöl: br. P e r é n y i Zsigmond és dr. vitéz Gyulay Tibor tollából.

Az Iratmisszió és Könyvtár augusztus folyamán zárva van. Szeptemberben újra megnyílik.

A Magyar Szaklapok Egyesülete, melynek lapunk is tagja, évi rendes közgyűlését megtartotta.

A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUS EGYHÁZ SZERVEZETI TÖRVÉNYE ÚJ KIADÁSBAN MEGJELENT. F e r e n c z József és E r d ő János lelkészek rendezték sajtó alá az időközi módosításokkal. E munka valóban szükségét pótol, s ott kell legyen minden egyházi tanácsos, gondnok és presbiter kezében, s azt ismernie kell a belső embereknek is. Dr. Gelei József egyházi főgondnokunk a munkához írt előszavában ezeket írja: „Az unitárius életrendben és unitárius fejlődéskötelességben egyházunk minden tagjának részt kell vennie, s ehhez zsinórmértékként a szervezeti szabályzatnak minden unitárius ember asztalán vagy könyvespolcán a Biblia mellett kell helyet foglalnia”. — A munka ára a nyomdai árak drágulása és a terjedelem megnagyobbodása miatt (IV + 148 oldal) 5 pengő, mely Budapesten az egyházközségi pénztárba is befizethető. Ismertetésére visszatérünk.

Anyakönyvi bejegyzések június 10-étől—július 10-ig. K e r e s z t e l t ü k: Hegedüs Gyula és Fekete Erzsébet unit., Györgyi Margit, — Kolosváry Jenő rk. és Marossy Klára unit., Edit-Klára, — dr. Gyarmathy László ügyvéd unit. és Papfalvay Margit rk. László nevű gyermekét. Isten áldja meg egyházunk újszülött polgárait. H á z a s s á g o t k ö t ö t t e k: Pap Jenő szfv. tisztviselő unit. és Subicz Erzsébet rk., Weltin József szfv. el. isk. igazgató rk. és Páll Mária tanítónő unit., Csészár Lajos asztalos s. és Demeter Judit unitáriusok. Isten áldása legyen a megkötött házasságokon. T e m e t t ü k: Bartalis Pál iroda s. tiszt 57 éves afiát. Isten adjon megnyugvást az elköltözöttnek.

SZINYEI MERSE JENŐ DR. Magyarorszá-
g új vallás- és közoktatásügyi minisztere.
Dr. Hóman Bálint tíz esztendőszolgálat
után, saját kérésére megvált a vallás- és közok-
tatásügyi tárcától, melynek vezetése idején ér-
tékes reformalkotásokkal gazdagította a ma-
gyar nevelés ügyét. A hazatérő Erdély vallás
és közoktatásügyét meleg érdeklődéssel karolta
fel, s egyházunk törekvéseinek igaz barátja
volt. Utóda régi magyar család sarja, aki poli-
tikai pályafutása előtt a kultuszminisztérium-
ban kezdte meg közéleti pályáját. Dr. Szinyei
Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi minisz-
ter életére és munkájára Isten áldását kérjük.

A Duna-tiszamenti unitárius egyházkör június 19-
én Pestszentlőrincen tartotta évi rendes közgyűlését
br. Daniel Gábor felügyelő gondnok elnökle-
te alatt. A közgyűlésen dr. Csiki Gábor esperes átte-
kintő részletes jelentésben ismertette az egyházkör
életét. A nevelésügyi bizottság jelentése a vallások-
tatás, szórványgondozás és gyermekistentiszteletek
munkájáról adott számot. Az E. K. Tanács által le-
adott javaslatok közül letárgyalta Erdő János val-
lástanító lelkész által elkészített javaslatot, mely az
elemi iskolai vallástanítási tantervet dolgozta át. A
közgyűlés foglalkozott azokkal a javaslatokkal,
melyekről lapunk más helyén emlékeztünk meg.

A Kolozsdobokai Egyházkör júl. 5-én Kolozsvá-
rt tartott évi rendes közgyűlésén részt vett Fe-
rencz József dunatiszamenti körü jegyzői afia, aki
felszólalásában megköszönte azt az üdvözetet, amit
a kolozsdobokai egyházkör képviselője 1941-ben, a
visszacsatolás után tartott első körü közgyűlésén
felszólalásában kifejezésre juttatott.

A háromszéki egyházkör július 23-án Sepsis-
zentgyörgyön tartja évi rendes közgyűlését.

Homoródalmáson tartja évi rendes közgyűlését
július 23-án a székelyudvarhelyi egyházkör.

A székelykeresztúri egyházkör Fiafalván aug.
25-én tartja évi rendes közgyűlését.

Hátralékos előfizetőinket arra kérjük, hogy ne
felejtkezzenek el az előfizetési díj mielőbbi bekül-
déséről. Lapunk sehonnán sem kap támogatást, s
függetlenségét előfizetői buzgósága biztosítja. Két-
szeresen támogat az, aki évi előfizetési díját, sür-
getés bevétele nélkül beküldi. Aki csekken küld be
előfizetési díjat — 30.400 sz. csekken — írja reá,
hogy előfizetési díjat küld, mert különben az egy-
házközség pénztára adóbefizetesként könyveli el a
beküldött összeget.

Dr. Borbély Tihamér atyánkfiát a kolozsvári
táblához táblabíróvá nevezték ki. Szeretettel gratu-

lálunk a megérdemelt előléptetéshez. Édesapját,
Borbély Albert atyánkfiát és másik fiát, dr.
Borbély Andor tanárt, akit a gróf Teleki Pál
egyetemi diákkollégium igazgatójává nevezték ki
szeretettel köszöntjük s mindnyájukra Isten áldá-
sát kérjük.

Dr. Csiki Gábor lelkész-esperes júl 7—aug. 4.,
Ferencz József lelkész aug. 4—szept. 2. napjai
között szabadságon van.

Adorján Károly teol. hallgató augusztus hó fo-
lyamán a Misszió Házban gyakorlati lelkészi mun-
kát végez. Adorján Károly Gvidó Béla tb. kü-
llőköri esperes unokája.

Józan Dezső, m. kir. főmérnök és Simon Ilona
jún. 18-án házasságot kötöttek. Egyházi megáldás-
ban Józan Miklós püspök, a vőlegény édesapja ré-
szesítette a fiatalokat. Isten áldja meg házasságkö-
tésüket.

Kereki Mihály afia, Kereki Gábor lelkésztár-
sunk édesapja, 67 éves korában Battonyán, el-
hunyt. A család gyászában együttérzéssel oszto-
zunk.

Kereki Gábor lelkész szolgált júl. 12-én a Ko-
háry-utcai templomban a rádió közvetítette isten-
tiszteleten.

Kelemen Imre oklándi lelkész, az „Unitárius
Szószék” szerkesztője szolgált júl. 12-én az Unitá-
rius Misszió Ház templomában tartott istentiszte-
leten.

Dr. Abrudbányai János, teol. dékán szolgál az
Unitárius Misszió Ház templomában július 26-án
(vasárnap) d. e. 10 órakor tartandó istentiszteleten.

Ifj. Szolga Ferenc olk. lelkészt, aki eddig Szé-
kelykeresztúrt szolgált, főt. Püspök Ur a budapesti
egyházközségbe óraadó vallástanító lelkésznek ne-
vezte ki azzal, hogy a dunapataji beszolgálat is
végezze. Ifjú szolgatársunkat, aki a cserkészcsa-
pat vezetésében is részt kíván venni, szeretettel kö-
szöntjük és munkájára Isten áldását kérjük.

Fodor Béla presbiter afiának Magyarország
Kormányzója a Nemzetvédelmi Keresztet adomá-
nyozta. Egyben a kormányzósági számvevőség fő-
nökévé nevezte ki. Mindkét kitüntetése alkalmából
szeretettel üdvözljük.

Dr. Bartók Géza. Néhai Bartók Géza polgárdi-
lelkészünk fiát az elmúlt napokban a közgazdasági
tudományok doktorává avatták. Fiatal, jól képzett
afiát melegen üdvözljük.

Vitéz Nyiredy Géza dr. miniszteri tanácsos.
Budapesti egyházközségünk presbiterét, akit csak
nemrégiben állított a földművelésügyi miniszter bi-
zalma a kolozsvári földbirtokpolitikai főosztály
élére, a Kormányzó Ur miniszteri tanácsossá ne-
vezte ki. Jól megérdemelt, szép előléptetése alkal-
mából szeretettel üdvözljük.

Útő Lajos vallás- és közoktatásügyi minisztériumi szolgálatra berendelt kolozsvári kollégiumi tanárunkat, jelen beosztásának megtartása mellett tanügyi fogalmazóvá kinevezték.

Dr. Benczur Ürmössy Gábor belügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsos afia, legfelsőbb kormányzói elismerésben részesült. Melegen üdvözljük.

A Misszió Ház vendégszobáját szappan- és ágyhuzat hiánya miatt a mai naptól kezdődően csak azoknak az afiainak tudjuk rendelkezésére bocsájtani, akik ágyhuzatot (lepedő, paplanlepedő, párnahaj és törölköző) hoznak magukkal.

A budapesti egyházközség irodája most küldi ki az 1942. évi adókimvetésről az értesítéseket. Híveink igyekezzenek adófizetési kötelezettségüknek mielőbb eleget tenni. Az idei nyáron megújul a templom s világítási berendezése s így minden adományra szükség van.

Vidéken szórványokban lakó unitárius szülők figyelmét felhívjuk kolozsvári és székelykereszturi gimnáziumaink elismerten jó internátusaira és kolozsvári leányotthonunkra.

Bajor János teol. hallgatót nevezte ki Főt. Püspök úr a nyári hónapokra s. lelkésznek Kocsordra, míg az oda kiküldendő **Simó Attila** lelkész katonai szolgálati kötelezettségének eleget tesz.

Nyiredy Erzsébet, a budapesti egyházközség irodájának hosszú éveken keresztül tisztviselőnője, állásáról lemondott, miután Kolozsvárt az E. K. Tanács irodáján nevezték ki tisztviselőnőnek. Új munkahelyén törekvéseire Isten áldását kérjük.

Benczédi Sándor szobrászművész, okl. tanító, néhány hónapja hazament Erdélybe, hogy ott a Korond községhez tartozó pálpataki szórványiskolában végezze a népnevelés fontos munkáját. Amint értesültünk, az erdei magányban néhány új, szép szobrot készített, s ősszel kiállításra készül.

Istentiszteleti sorrend aug. hónapban:

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végal
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	2, 9, 16,	d. e. 9.	Barabás István
" " "	20, 23, 30	" "	" "
Misszió Ház			
IX., Hőgyes E.-u. 3.	2,	d. e. 10	Ferencz József
" " "	9, 16,	" "	dr. Csiki Gábor
" " "	20, 23, 30	" "	Adorján Károly
C) Vidék:			
Debrecen	20	d. e. 10	dr. Csiki Gábor
Dunapataj	2, 20	d. e. 10 és d. u. 3.	Kereki Gábor

Hegyi János Belgiumban élő székely unitárius atyánkfia leányát, Arankát a magyar kormány ismert akciója keretében hazahozták, hogy tanulmányait 900 nyugateurópai országban élt magyar gyermektestvérel együtt magyar földön, magyar iskolában folytassa. A kis Hegyi Aranka most nyaralótáborban van s valószínű, hogy a jövő iskolai évben már a kolozsvári Unitárius Leányotthon növendéke lesz.

Lelkészi Nyugdíjalapra június hó folyamán az alábbi szíves adományok folytak be:

Lőrincz Dénes	—	—	—	—	2 pengő.
Kovács Sándorné	—	—	—	—	1 „
B. Páll Mária	—	—	—	—	1 „
Nagy János	—	—	—	—	1 „
Dr. Zsakó Andor	—	—	—	—	6 „
Dr. Surányi Ede	—	—	—	—	10 „
Összesen:					21 pengő.

Isten áldása legyen az adakozókon s példájuk szolgáljon buzdításul mások számára is.

Székelyföldi

LEÁNYOK ÉS LEGÉNYEK!

szeptembertől minden vasárnap délután 5 órakor összegyűlnek a **DÁVID FERENC IFJUSÁGI EGYLETBEN**, IX., Hőgyes Endre-utca 3. (Unitárius Misszióház).

JÖJJ TE IS!

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő: **Szent-Iványi Sándor**
Felelős kiadó: **Ferencz József**

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4— P.

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.

Nyomaott **Máté Ernő** könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Iózssef-utca 61. — Telefon: 1-392-59.

Utánaküldés kizárva!

Uj cim: